

VIAK
zvaný
film

120 rokov
na filmovej
trati

Program: júl - december 2015

Vlak zvaný film

Dejiny kinematografie sú plné vlakov. Zvoliť si ako úbežník rozprávania o dejinách kinematografie práve motív vlaku znamená otvoriť pole do nesmiernej šírky: môžeme pracovať s filmami najrôznejších proveniencií, štýlov, žánrov, tvorcov, období... S istým pátosom by sme mohli povedať, že vlak zvaný film nám umožní prejsť celými dejinami kinematografie, ba čo viac, celým svetom. V tomto zmysle by sme boli nesmierne radi, keby ste prehliadku **Vlak zvaný film** vnímali práve ako takúto celoročnú jazdu naprieč kinematografiou, ktorá nepozná hraníc. Sprevádzať vás budú filmy, v ktorých hrajú vlaky „hlavnú úlohu“, potom také, v ktorých ich len zazrieme, no zohrajú dôležitú úlohu, ale aj také, kde sú vlaky „len“ bežnou súčasťou životov protagonistov.

Nech sa páči, nastupovať!

Základné informácie

Miesto konania: Kino Lumière
Špitálska 4, 811 08 Bratislava
www.aic.sk/kinolumiere

Permanentka na prehliadku **Vlak zvaný film** umožňuje 10 vstupov na ľubovoľné verejné predstavenia v rámci prehliadky.

Cena permanentky je 20,00 €.

K permanentke získavate ako bonus katalóg podujatia.

Permanentka je v predaji:

- v kaviarni KafeHaus Barzzuz
- v pokladni Kina Lumière
- prostredníctvom siete Ticketportal

Spôsob použitia permanentky:

Permanenkou sa preukážete v pokladni Kina Lumière, obsluha Vám vydá nulovú vstupenku na vami vybrané predstavenie/predstavenia.

Pri vstupe do kinosály sa preukážete permanentkou i nulovou vstupenkou.

Upozorňujeme, že kapacita kinosál je obmedzená, garantované miesto v kinosále majú len držiteľia platených alebo nulových vstupeniek. (Samotná permanentka negarantuje miesto v kinosále).

Permanentka je neprenosná.

Jednorazová vstupenka:

- štandardná cena: 3,00 €,
- pre držiteľov platných preukazov FK: 2,00 €.

Viac informácií na www.facebook.com/vlakzvanýfilm

01.07.	STREDA	20:15	Deň, ktorý neumrie r. Martin Ľapák ▪ 1974 ▪ slov./rusky/nem./poľ. ▪ 89'
08.07.	STREDA	20:15	Zločin v exprese r. Costa-Gavras ▪ 1965 ▪ čes. ver. ▪ 88'
15.07.	STREDA	20:15	Budapeštianske poviedky r. István Szabó ▪ 1976 ▪ maď. + ST (slov. tit.) ▪ 84'
22.07.	STREDA	20:15	Pes, ktorý mal rád vlaky r. Goran Paskaljević ▪ 1977 ▪ srbochorv. + ST (slov. tit.) ▪ 81'
29.07.	STREDA	20:15	Stalker r. Andrej Tarkovskij ▪ 1979 ▪ rus. + ST (slov. tit.) ▪ 155'
05.08.	STREDA	20:15	Náhoda r. Krzysztof Kieślowski ▪ 1981 ▪ poľ. + ST (slov. tit.) ▪ 113'
12.08.	STREDA	20:15	Posledné metro r. François Truffaut ▪ 1980 ▪ franc. + angl. tit. ▪ 128'
19.08.	STREDA	20:15	Paríž, Texas r. Wim Wenders ▪ 1984 ▪ angl. + ST (české tit.) ▪ 138'
26.08.	STREDA	20:15	Rok draka r. Michael Cimino ▪ 1985 ▪ mandarín./angl./kantóns./vietnams./poľ. + ST (slov. tit.) ▪ 129'
02.09.	STREDA	20:15	Pekelný vlak r. Roger Hanin ▪ 1985 ▪ franc. + ST (české tit.) ▪ 84'
09.09.	STREDA	20:15	Výhybky filmových vlakov r. rôzni ▪ 1955 – 1972 ▪ slov. ▪ 101'
10.09.	ŠTVRTOK	20:15	Vagón zvaný dokument r. rôzni ▪ 1959 – 1997 ▪ česky ▪ 111'
11.09.	PIATOK	20:15	Panna zázračnica r. Štefan Uher ▪ 1966 ▪ slov. ▪ 93'
12.09.	SOBOTA	20:15	Všetko na predaj r. Andrzej Wajda ▪ 1969 ▪ poľ. + ST (slov. tit.) ▪ 93'
13.09.	NEDEĽA	20:15	Viadukt r. Sándor Simó ▪ 1983 ▪ maď. + ST (české tit.) ▪ 96'
16.09.	STREDA	20:15	Nebo nad Berlínom r. Wim Wenders ▪ 1987 ▪ nem./angl. + ST (slov. tit.) ▪ 122'
23.09.	STREDA	20:15	Vlakári r. Juraj Lihosít ▪ 1988 ▪ slov. ▪ 82'
30.09.	STREDA	20:15	Tajomný vlak r. Jim Jarmusch ▪ 1989 ▪ angl./jap. + ST (české tit.) ▪ 110'
07.10.	STREDA	20:15	Mŕtvy muž r. Jim Jarmusch ▪ 1995 ▪ angl. + ST (české tit.) ▪ 115'
12.10.	PONDELOK	20:15	Východ slnka r. Friedrich Wilhelm Murnau ▪ 1927 ▪ nemý + ST (slov. tit.) ▪ 95'
14.10.	STREDA	20:15	Vlak života r. Radu Mihaileanu ▪ 1998 ▪ franc./nem. + ST (slov. tit.) ▪ 99'
21.10.	STREDA	20:15	Tanečnica v tme r. Lars von Trier ▪ 2000 ▪ angl. + ST (slov. tit.) ▪ 135'
28.10.	STREDA	20:15	Dom bláznov r. Andrej Končalovskij ▪ 2002 ▪ rusky + ST (slov. tit.) ▪ 104'
04.11.	STREDA	20:15	Revízori r. Nimród Antal ▪ 2003 ▪ maď. + angl. tit. ▪ 111'
11.11.	STREDA	20:15	2046 r. Kar-wai Wong ▪ 2004 ▪ kantóns./jap./mandarín. + ST (české tit.) ▪ 123'
18.11.	STREDA	20:15	Darjeeling s ručením obmedzeným r. Wes Anderson ▪ 2007 ▪ angl./hind./nem./tibet. + ST (české tit.) ▪ 88'
25.11.	STREDA	20:15	Muž z Londýna r. Ágnes Hranitzká, Béla Tarr ▪ 2007 ▪ franc./angl. + ST (slov. tit.) ▪ 140'
02.12.	STREDA	20:15	Nezastaviteľný r. Tony Scott ▪ 2010 ▪ angl. + ST (české tit.) ▪ 98'
09.12.	STREDA	20:15	Alois Nebel r. Tomáš Luňák ▪ 2011 ▪ česky ▪ 87'
16.12.	STREDA	20:15	Nymfomanka – režisárska verzia I r. Lars von Trier ▪ 2013 ▪ angl. + ST (čes. tit.) ▪ 145'
28.12.	PONDELOK	18:00	Príchod vlaku do stanice La Ciotat r. Louis Lumière ▪ 1897 ▪ nemý ▪ 1'
28.12.	PONDELOK	18:01	Lumière & spol. r. rôzni ▪ 1995 ▪ franc./angl./dán./nór./švéd./gréc./jap./mandarín. + angl. tit. ▪ 88'
28.12.	PONDELOK	20:00	Hugo a jeho veľký objav r. Martin Scorsese ▪ 2011 ▪ angl. + ST (slov. tit.) ▪ 126'

VYSVETLIVKY:

► **ST** – slovenské alebo české titulky

VSTUPNÉ

► 3,00 € / 2,00 €*

* Zvýhodnené vstupné pre držiteľov preukazov FK 2014, seniorov, ZŤP, ZŤPs.

FK preukazy je možné zakúpiť si v pokladni kina za 3,00 €.

Pokladňa je otvorená denne 30 minút pred začiatkom prvého premietania.

2046

2046 / Hongkong ▪ Čína ▪ Francúzsko ▪ Taliansko ▪ 2004 ▪ 123' ▪ kantóns./jap./mandarín. s čes. tit.

11. 11. ▶ 20:15

R, S: KAR-WAI WONG **K:** CHRISTOPHER DOYLE, PUN-LEUNG KWAN
H: TONY LEUNG, GONG LI, FAYE WONGOVÁ, TAKUDŽA KIMURA, ČANG C'-I

Číslo 2046 má hotelová izba, v ktorej sa vo filme *Stvorenie pre lásku* stretávali „milenci“ pán Chow Mo-wan a pani Čchan. V snímke 2046 zostáva toto číslo číslom izby, ale spája sa aj s mystickým miestom v priestore, (budúcom) čase a pamäti, do ktorého a z ktorého sa možno dostať len vlakom. S miestom, kde sa nič nemení, kde nepoznajú smútok, len šťastie a radosť. Miestom, v ktorom sa ľudia úporne snažia znovu objaviť a uchopiť dávno stratené (po)city a odkiaľ sa nik nevracia. Číslovka 2046 je aj odkazom na posledný rok obdobia, počas ktorého sa čínska vláda zaviazala rešpektovať politickú autonómiu Hongkongu. Udalosť, ktorá v téme spojila viacerých hongknských filmárov, sa vo filme 2046 transformovala do motívu oneskorených emócií, najmä bolesti z odlúčenia či zo straty milovanej osoby tak, ako ideálne existuje v pamäti. Štýlom opojný film o prchavosti okamihu, plynúci pomaly v rytme skladieb nesúcich v sebe nostalgiju starého Hongkongu. **(KA)**

Alois Nebel

Alois Nebel / Česko ▪ Slovensko ▪ Nemecko ▪ 2011 ▪ 87' ▪ česky

09. 12. ▶ 20:15

R: TOMÁŠ LUŇÁK **S:** JAROSLAV RUDIŠ, JAROMÍR 99 **K:** JAN BASET STRÍTEŽSKÝ
H: MIROSLAV KROBOT, MARIE LUDVÍKOVÁ, KAREL RODEN, LEOŠ NOHA

Železnice hrali už od svojho počiatku významnú úlohu v modernej histórii ľudstva. Vlaky skracovali vzdialenosti a spájali ľudí naprieč kontinentom. Bohatá história železníc má však aj temné stránky – vlaky smrti smerujúce do vyhladzovacích táborov počas druhej svetovej vojny či povojnové transporty vysídlených sudetských Nemcov zo strednej a z východnej Európy. Je sychravá jeseň roku 1989, tesne pred pádom železnej opony. Alois Nebel, výpravca stanice Bílý Potok, zastrčenej v lesoch na česko-poľskom pohraničí, je jedným z tých, ktorí ako deti zažili násilné vysídľovanie na vlastné oči. S pravidelnosťou príchodov a odchodov vlakov sa mu neúprosne vynárajú ťaživé spomienky na osudnú noc, keď z jeho stanice vypravili jeden z transportov. Potlačená temná minulosť sa derie z temnoty na svetlo. Pod rúškom noci prekročí stráženú štátnu hranicu Némý, tajomný, mlčky posol minulosti. Prichádza vyrovnať dlho nesplatené, no nie zabudnuté účty... **(RS)**

Budapeštianske poviedky

Budapesti mesék / Maďarsko ▪ 1976 ▪ 84' ▪ maď. so slov. tit.

15. 07. ▶ 20:15

R, S: ISTVÁN SZABÓ **K:** SÁNDOR SÁRA **H:** ÁGI MÉSZÁROSOVÁ, MAJA KOMOROWSKA, FRANCISZEK PIECZKA, ANDRÁS BÁLINT, KÁROLY KOVÁCS

Zimnou krajinou lesov a vôd putujú mešťania. Chcú sa vrátiť do mesta, lenže nepoznajú smer ani vzdialenosť. Nemajú sa kam ukryť, čo jest ani kde spať. Na brehu veľkej vody nájdu vykoláženú električku. Zodvihnú ju na koľaje a potom tlačia, veriac, že na konci trate je domov. Film Budapeštianske poviedky programovo nie je realistický. Krajina putovania je rozprávkových sedem hôr a električkové railmovie je podobenstvo života, v ktorom existuje láska aj nenávisť, solidarita aj zabitie, smrť aj narodenie dieťaťa. Mesto, ich cieľ, je len sen o zaslúbenom domove. **(FG)**

Darjeeling s ručením obmedzeným

The Darjeeling Limited / USA ▪ 2007 ▪ 88' ▪ angl./hind./nem./tibet. s čes. tit.

18. 11. ▶ 20:15

R: WES ANDERSON **S:** WES ANDERSON, ROMAN COPPOLA, JASON SCHWARTZMAN **K:** ROBERT YEOMAN **H:** OWEN WILSON, ADRIEN BRODY, JASON SCHWARTZMAN, AMARA KARANOVÁ, WALLY WOLODARSKY

Ak existuje krajina, ktorá je pre západnú civilizáciu synonymom pre hľadanie duchovnej cesty, tak je to India. Ak existuje krajina, pre ktorú je typické lacné a nekonečne dlhé cestovanie vlakom, je to tiež India. Na týchto kliše je vystavaný pestrofarebný film o opätovnom zblížení troch bratov Whitmenových, večných rebelov a komplikátorov, ktorí keď si kúpia jedovatého hada, tak im musí utiecť. *Darjeeling s ručením obmedzeným* je ukázkovým príkladom žánru train-movie, v ktorom sa dej odohráva počas jazdy vlakom. Udalosti vo vlaku posúvajú dej dopredu, ale zároveň ide len o jazdu samotnú. Pohodlne sa posadte, zájdite do reštauračného vozu a nechajte sa unášať exotickou krajinou... (TR)

Deň, ktorý neumrie

Deň, ktorý neumrie / Československo ▪ 1974 ▪ 89' ▪ slov./rusky/nem./poľ.

01. 07. ▶ 20:15

R: MARTIN ŤAPÁK **S:** IVAN BUKOVČAN **K:** BENEDAİKT KRIVOŠÍK
H: ŠTEFAN KVIETIK, RADOSLAV BRZBOHATÝ, BRIGITA HAUSNEROVÁ,
IVAN RAJNIK, EMÍLIA VÁŠÁRYOVÁ

Keď sa pred štyridsiatimi rokmi, len pár rokov po okupácii Československa bývalými osloboditeľmi, chystali oslavy 30. výročia SNP, bolo potrebné nanovo mobilizovať zakladateľský koncept povstaleckej agendy, ustanovený režimom. Aby súdoby propagandistický, doktrinálny atak rozjasnil aj oživujúci náboj pravdy – „ako to bolo naozaj“ –, využila sa v oslavnom filme *Deň, ktorý neumrie* fakticita troch pancierových vlakov, vyrobených pre potreby Povstania. Pokiaľ ide o tematickú voľbu, je možný aj vtedajší vplyv fenoménu početných obrnených vlakov v rozľahlých teritóriách Sovietskeho zväzu. Táto špeciálna bojová technika ponúka filmovému obrazu prepojenie pohybu a obratnosti s masívnou útočno-obrannou silou, čo vyvára akčný i efektívny rámec diela, v prípade tohto filmu výpravne nákladný a aj v scénach vnútri vlakové súpravy dynamický a inscenačne presvedčivý. (EV)

Dom bláznov

Dom durakov / Rusko ▪ Francúzsko ▪ 2002 ▪ 104' ▪ rusky so slov. tit.

28. 10. ▶ 20:15

R, S: ANDREJ KONČALOVSKIJ **K:** SERGEJ KOZLOV **H:** JULIJA VYSOCKÁ, SULTAN ISLAMOV, STANISLAV VARKKI, JELENA FOMINOVÁ, MARINA POLICEJMAKOVÁ

Koľajnice zahalené do tmy. Za oknom spustnutej vily, zastrčenej kdesi medzi Ingušskom a Čečenskom, sa tlačí skupinka jej podivných obyvateľov. Vo vzduchu cítiť vzrušenie z očakávania. Svetlo reflektora prichádzajúceho vlaku pretne čierny závoj noci. Žanne sa objaví na tvári jemný, no veľavravný úsmev. Rušňovodičom je jej vysnivaný snúbenec Bryan Adams. Za tónov piesne Have You Ever Really Loved a Woman? sa pochmúrny svet rozžiari do teplých farieb. Stáva sa aspoň na chvíľu krásnym a bezstarostným. Vlak prehrmí okolo a po krajine sa opäť rozleje tma. Skupinka sa vracia do bezútešnej reality každodenného života v psychiatrickej liečebni. Končalovskému sa kombináciou dokumentárnej i fantazijnej štylizácie, prvkov čiernej komédie a drsnej vojnovéj drámy podarilo nakrútiť film, ktorého odkaz je univerzálnou pravdou: akákoľvek vojna nie je ničím iným než prostým šíalenstvom. (RS)

Hugo a jeho veľký objav

Hugo / USA • 2011 • 126' • angl. so slov. tit.

28. 12. ▶ 20:00

R: MARTIN SCORSESE **S:** JOHN LOGAN **K:** ROBERT RICHARDSON
H: BEN KINGSLEY, SACHA BARON COHEN, ASA BUTTERFIELD,
CHLOĚ GRACE MORETZOVÁ, RAY WINSTONE

Film *Hugo a jeho veľký objav* je poctou ranej kinematografii a špeciálne Georgeovi Mélièsovi: svojou témou, rôznymi citátmi, no najmä svojim duchom. Je to film, aký by nakrútil sám Méliès, ak by žil dnes a mal k dispozícii (okrem iného) 3D technológiu. Je plný atrakcií, vymýšľania, hľadania. Veľká časť filmu sa odohráva na Gare Montparnasse, kde mal Méliès po tom, ako prestal nakrúcať, malý obchodík. Stanica funguje ako mikrosvet so svojimi vlastnými postavami a príbehmi, ktoré pripomínajú postavy a príbehy z obdobia ranej kinematografie (kvetinárka, strážnik, priateľstvo dvoch psov, no aj malý uličník Hugo). Tromi zásadnými predmetmi vo filme sú však hodiny, automat a kinematograf. Všetky fungujú na mechanickom princípe, takpovediac bez účasti človeka, no zároveň za nimi vždy stoja zruční a precízni ľudia. Tieto prístroje pomáhajú evokovať nielen dobu, ale aj spôsob práce prvých priekopníkov kinematografie, postavené na mechanike a invencii, špeciálne Mélièsa. (THU)

Lumière & spol.

Lumière et compagnie / Francúzsko • Dánsko • Španielsko • Švédsko • 1995 • 88' • franc./angl./dánsky/nórsky/švéd./gréc./jap./mandarín. so slov. tit.

28. 12. ▶ 18:01

R: RÖZNI **N:** PHILIPPE POULET **K:** RÖZNI **H:** LIV ULLMANOVÁ, LENA OLINOVÁ, ALESSANDRA MARTINESOVÁ, ISABELLE HUPPERTOVÁ, MAX VON SYDOW

Lumière & spol. je vzácny dokument, ktorý vznikol pri príležitosti 100. výročia vzniku kinematografie. Na začiatku projektu ponúkli režisérovi možnosť vyskúšať si prácu s pôvodným Lumiérovým aparátom. Téma bola voľná, ale režiséri museli dodržať tri pravidlá: dĺžka 52 sekúnd, maximálne tri zábery, nepoužiť synchrónny zvuk. Do projektu sa zapojilo štyridsať režisérov z rôznych častí sveta. Súčasťou dokumentu je aj anketa. Kladú sa síce len tri otázky, ale svojou dôležitosťou siahajú k podstate kinematografie. Prvá otázka – prečo ste prijali ponuku nakrúcať Lumiérovou kamerou? – je ešte zdanlivo fádna, ale vyjadruje vzťah režisérov k počiatkom toho, čo sa stalo ich životnou vášňou. Na otázku „prečo nakrúcate?“ sa už väčšine opýtaných režisérov neodpovedalo tak ľahko – nieže by to nevedeli, skôr bolo evidentné, že sa im to ťažko formuluje slovami. Signifikantná je v tomto prípade odpoveď Michaela Hanekeho: „Nikdy sa nepýtajte stonožky, prečo chodí, lebo zakopne.“ Posledná otázka ankety je filozofického rázu – je kinematografia smrteľná? (RŠ)

Mŕtvy muž

Dead Man / USA • Nemecko • Japonsko • 1995 • 115' • angl. s čes. tit.

07. 10. ▶ 20:15

R, S: JIM JARMUSCH **K:** ROBBY MÜLLER **H:** JOHNNY DEPP, GARY FARMER, CRISPIN GLOVER, LANCE HENRIKSEN, MICHAEL WINCOTT

Ak je vlak v úvodnej sekvencii *Mŕtveho muža* skutočne metaforou života – a nemá prečo ňou byť – tak sama skutočnosť, že William Blake vystupuje až na konečnej, prakticky znamená, že je mŕtvy od momentu, keď do toho vlaku nastúpil. *Mŕtvy muž* je tak nielen filmom o smrti, ale predovšetkým o umieraní, o posledných veciach človeka – a v tom je úplný. Demagogické a banálne pravdy sú najlepšie, lebo v konečnom dôsledku im niet čo vytknúť, nemá zmysel ich spochybňovať. Veď kto by spochybňoval čosi také očividné, ako že cena a predovšetkým hodnota života je najvyššia zoči-voči smrti? Nik. William Blake bol teda mŕtvy, už keď nastupoval do toho vlaku smerujúceho kamsi preč, na konečnú, do mesta, kde divoký západ ešte nie je folklórom, ale odpornou realitou. A hoci sa nám spočiatku Blakova mŕtvosť môže zdať len metaforou pomenovávajúcou prázdny, zviazaný život plný utiahnutosti, upätosti, strachu a samoty, už ju môžeme brať ako bernú mincu, rovnakú z oboch strán. (JM)

Muž z Londýna

A londoni férfi / Francúzsko ▪ Maďarsko ▪ Nemecko ▪ 2007 ▪ 140' ▪ franc./angl. so slov. tit.

25. 11. ▶ 20:15

R: ÁGNES HRANITZKÁ, BÉLA TARR **S:** LÁSZLÓ KRASZNAHORKAI, BÉLA TARR
K: FRED KELEMEN **H:** MIROSLAV KROBOT, TILDA SWINTONOVÁ, ERIKA BÓKOVÁ, JÁNOS DERZSI, ÁGI SZIRTESOVÁ

Prvá scéna filmu, zameraná na zločin, obsahuje ako jeden z hybných prvkov vlak. Odohráva sa tu mapovanie priestoru, respektíve mapovanie v tom zmysle, že divák má možnosť vnímať udalosť zločinu len tak, ako ju vníma hlavná postava filmu Maloin, dozorca v prístave. Táto identická pozícia diváka a hlavnej postavy sa mení len v niektorých momentoch, keď je na scéne vyšetrovateľ zločinu Morrison. V spomínanej prvej scéne sa v dlhom eliptickom švenkovaní (pohybe) odohrá nie úplne jasný presun postáv, navyše vo vzdialenosti, ktorá vytvára ešte väčšiu mieru neistoty, pokiaľ ide o obsiahnutie udalosti. Béla Tarr vďaka pohľadu postavy Maloina znemožňuje zachytenie priestoru prístavu s vlakovým nástupiskom a všetkých pohybov postáv v priestore naraz. Zároveň sa mu však darí vytvoriť dojem neustáleho prekračovania filmového priestoru, takže divák má dojem neohraničenosti obrazu... **(RŠ)**

Náhoda

Przypadek / Poľsko ▪ 1981 ▪ 113' ▪ poľsky so slov. tit.

05. 08. ▶ 20:15

R, S: KRZYSZTOF KIEŚLÓWSKI **K:** KRZYSZTOF PAKULSKI **H:** BOGUSŁAW LINDA, TADEUSZ ŁOMNICKI, MARZENA TRYBAŁOVÁ, MONIKA GOŹDZIKOVÁ, JERZY STUHR

Náhoda prináša tri rozdielne osudy hlavného hrdinu Witka Długosza. Tri rozdielne scenáre jeho kariéry a osobného života. V závislosti od toho, či stihne vlak z Lodže do Varšavy, alebo nie, sa následne odvíja jeho život. Pravdaže, zakaždým na pozadí konkrétnych spoločenských pomerov, aké v Poľsku panovali koncom sedemdesiatych rokov, keď mal všeobecný marazmus komunistického režimu zásadný vplyv na život ľudí v krajine. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že kľúčová je vo filme Kieślowskiho hra s osudom, ale oveľa vzrušujúcejší je plasticky vykreslený obraz Poľska na konci sedemdesiatych rokov, keď spoločensko-politické pomery tak výrazne zasahovali do života obyvateľov, zrejme v oveľa väčšej miere než akákoľvek náhoda. **(TH)**

Nebo nad Berlínom

Der Himmel über Berlin / Nemecko ▪ Francúzsko ▪ 1987 ▪ 122' ▪ nem./angl. so slov. tit.

16. 09. ▶ 20:15

R: WIM WENDERS **S:** WIM WENDERS, PETER HANDKE **K:** HENRI ALEKAN
H: BRUNO GANZ, SOLVEIG DOMMARTINOVÁ, OTTO SANDER, CURT BOIS, PETER FALK

Film rozpráva melancholický, zvláštne naliehavý príbeh, odohrávajúci sa v Berlíne rozdelenom hraničným pásmom. Dvojica anjelov sleduje detsky čírym pohľadom myšlienky ľudí a plní poslanie upokojovať a povzbudzovať smutných a osamelých, hoci neviditeľným dotykom. Damiel sám túži po ťaží dotyku. Je očarený akrobatkou Marion z cirkusu Alekan. Tak sa volá aj vtedy už sedemdesiatosemročný kameraman tohto filmu, ktorého nezvyčajne tónované a mäkkó sa pohybujúce snímanie akoby anjelským okom sa výrazne pričínilo o jeho éterickosť. Osudy protagonistov ovplyvňuje postava, v ktorej Peter Falk hrá seba samého. Aj on je bývalý anjel, rovnako ako François (Truffaut), Andrej (Tarkovskij) a Jasudžiro (Ozu), ktorým je film v závere venovaný. Ozu nevynechal v žiadnom zo svojich diel motív prechádzajúceho vlaku, ktorý Wenders v tomto filme používa tiež (prímestská železnica S-Bahn v scéne s havarovaným motocyklistom, vlak na moste v scéne s prostitútkou). **(PU)**

Nezastaviteľný

Unstoppable / USA • 2010 • 98' • angl. s čes. tit.

02. 12. ▶ 20:15

R: TONY SCOTT **S:** MARK BOMBACK **K:** BEN SERESIN **H:** DENZEL WASHINGTON, CHRIS PINE, ROSARIO DAWSONOVÁ, ETHAN SUPLEE, KEVIN DUNN

Film *Nezastaviteľný* je inšpirovaný skutočnými udalosťami z roku 2001, tzv. incidentom CSX 8888, keď vlak bez strojvodcu prešiel 106 kilometrov cez severozápadné Ohio. Jeho začiatok je svojím spôsobom rekonštrukciou skutočných udalostí: posunovač vystúpi z pomaly idúceho nákladného vlaku, aby manuálne prehodil výhybku, potkne sa a spadne. Naskočiť späť do rozbiehajúceho sa kolosu už nedokáže. Od tohto momentu si však už vlak i samotný film idú každý po svojej vlastnej trati. Duniace monštrum s 39 vagónmi sa rozbehne a obrovskou rýchlosťou uháňa bez obsluhy krajinou... **(RS)**

Nymfomanka – režisárska verzia I.

Nymphomaniac: Vol. I / Dánsko • Francúzsko • Švédsko • Belgicko • 2013 • 145' • angl. s čes. tit.

16. 12. ▶ 20:15

R, S: LARS VON TRIER **K:** MANUEL ALBERTO CLARO **H:** CHARLOTTE GAINSBURGOVÁ, STELLAN SKARSGÅRD, STACY MARTINOVÁ, SHIA LABEOUF, JAMIE BELL

Nymfomanka len naoko koketuje s pornografickým obsahom, na ktorý odkazuje jej názov. Je to skôr film, ktorý anarchisticke skúma životné peripetie ženy a jednotlivé fázy, v ktorých sa jej pohlavný (a rodinný) život zákonite ocitá. Skúma spoločenské okolnosti a medze, ktoré by žena, odhodiac submisivitu, bola schopná zrazu prekročiť. Až do konca stojí na jej strane. Premyslená marketingová kampaň na spôsob hollywoodskych trhákov pritiahla do kín aj takých divákov, ktorí by inak na Trierov film neprišli. To len šťastlivec Seligman anjelsky trpezlivo (a bezpohlavne) načúva spovedi Joe a pokladá jej dobrodružstvá z vlakov (pri ktorých si mladé, dospievajúce nymfy testujú svoju ženskú silu) za príjemné a veselé historky. Prirovnáva to k umeniu dokonalého rybára, k hodenej muške, ktorá sa pričasto tvári ako obeť. **(ZGT)**

Panna zázračnica

Panna zázračnica / Československo • 1966 • 93' • slov.

11. 09. ▶ 20:15

R: ŠTEFAN UHER **S:** DOMINIK TATARKA **K:** STANISLAV SZOMOLÁNYI **H:** JOLANTA UMECKA, LADISLAV MRKVIČKA, OTAKAR JANDA, KAROL BÉLA, ŠTEFAN BOBOTA

Priestor železničnej stanice, resp. ešte konkrétnejšie, čakárne, je v Tarkovom literárnom scenári videný „očami maliara, ktorý komponuje imaginárne priestory“. Pre Uhrovu *Pannu zázračnicu* sa stalo miešanie sakrálneho a profánneho, skutočného a imaginárneho hybným princípom. Hra, sloboda, sen, fantázia – to sú kľúčové pojmy nielen pre Tristana, ale aj pre Uhru (pripomeňme, že vo svojich predošlých dlhometrážnych filmoch *Slnko v sieti* či *Organ* sa profiloval ako realista, no tu sa vydáva na celkom nové pole). Ešte jeden vlakový motív pribudol do filmu s časovým odstupom. Predtým, ako sa Tristan dostane na stanicu, vidí prechádzať vlak a z jeho vagóna sa vystrčí kravská hlava. Tristan to okomentuje slovami: „Na jatky sa ti nechce. Zbohom buď, drahá.“ Táto umelecká skratka v pár sekundách vystihne formou mrazivej metafory celú historickú skutočnosť holokaustu, bez pátosu, bez toho, aby narušila koherentný nadrealistický fikčný svet filmu. **(MM)**

Paríž, Texas

Paris, Texas / Nemecko • Francúzsko • USA • 1984 • 138' • angl. s čes. tit.

19. 08. ▶ 20:15

R: WIM WENDERS **S:** SAM SHEPARD **K:** ROBBY MÜLLER **H:** HARRY DEAN STANTON, DEAN STOCKWELL, NASTASSJA KINSKÁ, HUNTER CARSON, AURORE CLÉMENTOVÁ

Keď životný stroskotanec Travis počas zúfaleho putovania skolabuje v púštnej osade Terlingua, prichádza poňho jeho brat Walter. Pri ceste autom do L. A. sa Travis dozvedá, že Walter s manželkou sa pred štyrmi rokmi ujali jeho malého syna. Pomalé zblížovanie sa otca a syna postrčí spoločné sledovanie superosemmilimetrového filmu, ktorý zachytáva niekdajšie idylické šťastie Travisovej rodiny. Travis sa upne na nádej obnoviť popretíhané väzby; vábi ho pustá, pre neho mýtická osada Paríž v Texase, kde bol údajne splodený. Stopa ho privedie do Houstonu, kde nájde svoju ženu Jane zamestnanú v peep-show. Cesta a pohyb postáv, dôležité komponenty Wendersových filmov, tu majú podobu pešieho putovania (chvilku aj po kofajniciach) a jazdy autom, dopravné linky ilustrujú zábery spletitej siete diaľnic, lietadiel z letiska neďaleko Walterovho bytu a troch prejazdov vlaku – neďaleko motela, cez priecestie za Mohavskou púšťou a v noci v dialke na predmestí L. A. **(PU)**

Pekelný vlak

Train d'enfer / Francúzsko • 1985 • 84' • franc. s čes. tit.

02. 09. ▶ 20:15

R: ROGER HANIN **S:** JEAN CURTELIN, ROGER HANIN **K:** JEAN PENZER **H:** KARIM ALLAOUI, BÉATRICE CAMURATOVÁ, JEAN-CLAUDE DE GOROS, FABRICE EBERHARD, FARID GAZZAH

Haninov film je inšpirovaný skutočnou aférou Grimzi z roku 1983, keď traja adepti na členstvo v cudzineckej légii vyhodili z vlaku mladého Alžírčana. Režisér sleduje politické ciele – vstupuje do diskusie o emigrácii a rasizme vo Francúzsku v osemdesiatych rokoch. Zároveň ide o napínavú kriminálnu drámu, v ktorej Hanin stvárnil hlavnú úlohu, detektíva vyšetrovateľa. Zábery na vlaky a železničné stanice sa objavujú v úvodných a v záverečných titulkových sekvenciách, a hoci scéna vraždy vo vlaku trvá len sedem minút, myšlienku „vlak do pekla“ vyjadrujú novinové titulky, ktoré referujú o vražde. Tento význam názvu dopĺňa ďalší, ešte metaforickejší: *train d'enfer* znamená aj veľmi rýchle tempo (čo sa viaže k tomu, ako rýchlo stúpa vo filme napätie). **(RFL)**

Pes, ktorý mal rád vlaky

Pas koji je voleo vozove / Juhoslavia • 1977 • 81' • srbochorv. so slov. tit.

22. 07. ▶ 20:15

R: GORAN PASKALJEVIĆ **S:** GORDAN MIHIĆ **K:** ALEKSANDAR PETKOVIĆ **H:** SVETLANA BOJKOVIČOVÁ, IRFAN MENSUR, VELIMIR 'BATA' ŽIVOJINOVIĆ, PAVLE VUIŠIĆ, DANILO 'BATA' STOJKOVIĆ

Väzenkyňa na úteku Miša, jazdec rodea Rodoljub-Rodney a mládenec hľadajúci svojho psa, sú trojica, ktorá mohla urobiť dobrý biznis s Rodneyho kaskadérskymi kúskami – nebyť skutočnosti, že po Mike je stále vyhlásené pátranie. Tri hlavné postavy predstavujú tri odlišné osudy, spojené so stratou domova, ku ktorej došlo z rôznych dôvodov a nie vždy dobrovoľne. S výnimkou úvodu a záveru však v tomto filme vlaky takmer nevidíme. No film nielenže nehýri obrazmi vlakov – takmer v ňom nevidíme ani titulného psa, možno len pár jeho kolegov, ktorí sa ako nemá svedkovia vyskytnú v niekoľkých zdanlivo náhodných scénach. Napriek tomu je symbolika vlaku aj psa, ktorý vedel do idúcich vlakov naskakovať, kľúčom, ktorý tento film otvára ako metaforu spoločnosti neprajúcej silným putám ani silným citom. **(JD)**

Posledné metro

Le Dernier métro / Francúzsko ▪ 1980 ▪ 128' ▪ franc. s angl. tit.

12. 08. ▶ 20:15

R: FRANÇOIS TRUFFAUT **S:** FRANÇOIS TRUFFAUT, SUZANNE SCHIFFMANOVÁ
K: NESTOR ALMENDROS **H:** CATHERINE DENEUVOVÁ, GÉRARD DEPARDIEU,
JEAN POIRET, ANDRÉA FERRÉOLOVÁ, PAULETTE DUBOSTOVÁ

„Pre zákaz vychádzania pustnú po jedenástej večer ulice. Pre Parížanov je nesmierne dôležité, aby im neušlo posledné metro.“

Posledné metro je v istom zmysle esenciou Truffautovej tvorby. Odohráva sa počas okupácie Paríža, ale Nemci sú v ňom iba kulisou. Slávne divadlo na Montmartrí patrí režisérovi Steinerovi. Je Žid a musel ujsť pred Nemcami. Divadlo vedie jeho manželka, herečka Marion. V skutočnosti sa Steiner ukrýva v pivnici divadla. Objaví, že cez vetrák môže počuť dianie na scéne, a prostredníctvom Marion začne znovu režírovať. Je väzeň, ale možnosť tvorby ho vnútorne oslobodzuje. V akomsi bizar-nom nasvietení hodnôt je šťastný. Prvého milovníka hrá Bernard, prchký a prelietavý milovník žien. Odmieťa podať ruku fašistovi a bojuje v od-boji. Marion sa do neho zamiluje a stojí pred dilemou: obetovať sa manželovi alebo sa oddať láske, nezáväznej a vášnivej? **(FG)**

Revízori

Kontroll / Maďarsko ▪ 2003 ▪ 111' ▪ mad. s angl. tit.

04. 11. ▶ 20:15

R, S: NIMRÓD ANTAL **K:** GYULA PADOS **H:** SÁNDOR CSÁNYI, ZOLTÁN MUCSI,
CSABA PINDROCH, SÁNDOR BADÁR, ZSOLT NAGY

Sarkastický triler *Revízori* sa celý odohráva v tmavých zákutiach jedného z najstarších podzemných dopravných systémov v Európe. Len blikajúce neónové lampy a svetlá vlakových súprav narušajú temnú atmosféru metra, v ktorej sa pohybujú partičky revízorov, aby ako moderní šerifovia z Divokého západu bdeli nad dodržiavaním poriadku. Tempo tomuto univerzu, ktoré existuje samo pre seba, udáva cestovný grafikon. Vlakové súpravy s bizarnými cestujúcimi prinášajú nebezpečenstvá, ktoré musia revízori vyriešiť, rátając s tým, že sa zašpinia od krvi. S lynčovskými prechodmi medzi bdením a snom bojuje hlavný hrdina, tajomný mladík Bulcsú, ktorý nevychádza von na svetlo. Jeho prenasledovanie drsného muža zahaleného v čiernom sa stáva obsesiou, ktorá roztáča kolotoč šialenstva a podozrení z fingovaných skokov pod vlak. Bulcsú spoznáva dievča v kostýme medveďa a to prinesie do jeho samotárskeho života nádej a zároveň potrebu voľby, ako ďalej existovať. **(ŽB)**

Rok draka

Year of the Dragon / USA ▪ 1985 ▪ 129' ▪ mandarín./angl./kantóns./ vietnams./pol. so slov. tit.

26. 08. ▶ 20:15

R: MICHAEL CIMINO **S:** OLIVER STONE, MICHAEL CIMINO **K:** ALEX THOMSON
H: MICKEY ROURKE, JOHN LONE, ARIANE, LEONARD TERMO, RAYMOND
J. BARRY, CAROLINE KAVA

„Nie som Talian. Som Poliak. Mňa si nekúpíte“.

Veterán vietnamskej vojny Stanley White je tvrdohlavý detektív newyor-skej polície, ktorého prevellili do Čínskej štvrte. Vojna sa preňho neskon-čila, pokračuje v uliciach New Yorku. Zaumieni si v štvrti nastolíť nový poriadok. Avšak nepísané pravidlá medzi NYPD a šéfmi čínskeho pod-svetia nechce nikto v záujme zachovania krehkej rovnováhy porušovať. Po smrti šéfa čínskej mafie sa „s novými metódami“ začne do popredia bezohľadne tlačiť mladý ambiciózný biznismen Joey Tai. Vypršal čas na vyjednávanie a začína sa otvorená vojna. Postupne gradovaný, politic-ky nekorektný akčný neo-noir vrcholí nezabudnuteľnou prestrelkou na železničnom moste v newyorských dokoch, ktorú Quentin Taran-tino (v jeho zozname najlepších filmových scén *Killer Movie Moments* z roku 2004) označil za scénu „pri ktorej zabudnete dýchať!“. **(RS)**

Stalker

Stalker / Sovietsky zväz • 1979 • 155' • rusky so slov. tit.

29. 07. ▶ 20:15

R: ANDREJ TARKOVSKIJ **S:** ARKADIJ STRUGACKIJ, BORIS STRUGACKIJ
K: ALEXANDR KŇAZINSKIJ **H:** ALISA FREJNDLICOVÁ, ALEXANDR
KAJDANOVSKIJ, ANATOLIJ SOLONICYN, NIKOLAJ GRINKO

Vlak sa vo filme *Stalker* objavuje v trojakej podobe.

1) Zvuk – okolo Stalkerovho bytu prechádzajú niekde v blízkosti vlaky. Počujeme prejazd vlaku s ľudovou kapelou. Tento „národný“ vlak predstavuje akýsi večne optimistický socialistický kontrapunkt k reálnemu socializmu zdevastovanej krajiny, vlhkého bytu, opitej spoločnosti...

2) Nákladný vlak – vozi do Zóny akýsi materiál, a práve za jedným takým sa hrdinovia dostanú do Zóny.

3) Drezina – jedna z najslávnejších scén dejín filmu porovnateľná s prezaným okom v *Andalúzskom psovi*. Prvú časť cesty v Zóne absolvujú pútnici v pomaly idúcej drezine, ktorej kolesá narážajú na medzery medzi koľajnicami a nič sa nedeje. Drezina tvorí predel medzi svetmi a divák je vtiahnutý do jazdy súbežnou jazdou kamery. „Tak to tu vyzerá? Čo tu vlastne chcem? Aké je moje najnútornejšie pranie?“ Tarkovskij nám predkladá najzásadnejšie otázky ľudskej existencie, odpovedať si musí každý sám za seba. **(TR)**

Tajomný vlak

Mystery Train / USA • 1989 • 110' • angl./jap. s čes. tit.

30. 09. ▶ 20:15

R, S: JIM JARMUSCH **K:** ROBBY MÜLLER **H:** MASATOŠI NAGASE, JUKI KUDO,
NICOLETTA BRASCHIOVÁ, ELIZABETH BRACCOVÁ, SCREAMIN' JAY HAWKINS

Štvrtý dlhometrážny hraný film Jima Jarmuscha má síce vlak v názve, ten ale nie je jeho hlavným hrdinom. Napriek tomu vlak rámcuje celý príbeh nielen svojím príchodom a odchodom, ale aj Elvisovou piesňou *Mystery Train*. Protagonistami *Tajomného vlaku* sú mladý pár z Jokohamy, talianska vdova a traja lúžri, ktorí sa náhodou zapletú do zločinu. Aj keď všetci strávia noc v jednom hoteli, nikdy sa nestretnú. Japonskí turisti prichádzajú vlakom do zapadnutého a polorozpadnutého mestečka Memphis objavovať miesta zašlej slávy svojich idolov – Elvise Presleyho a Carla Perkinsa. Úvodná scéna filmu nám však prostredníctvom príchodu vlaku dovoľuje aspoň cez okno poodhaliť mesto, kam smerujú, a v rytme zvuku koľajníc vnímať pustú krajinu a rozpadnuté budovy, obývané čudákmi a ľuďmi s dávno stratenými ilúziami... **(NŠ)**

Tanečnica v tme

Dancer in the Dark / Dánsko • Francúzsko • Švédsko • 2000 • 135' • angl. so slov. tit.

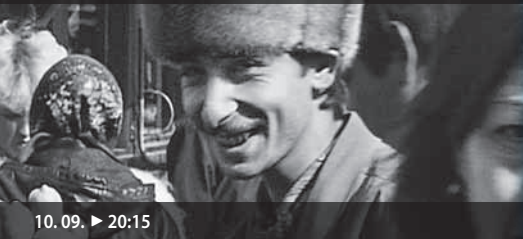
21. 10. ▶ 20:15

R, S: LARS VON TRIER **K:** ROBBY MÜLLER **H:** BJÖRK, CATHERINE DENEUVOVÁ,
DAVID MORSE, PETER STORMARE, JOEL GREY

Slávna vlaková scéna z *Tanečnice v tme*, skvele zaranžovaná a zostrihaná, navyše presne sociálne a dramaticky zasadená do Trierovho filmu, je popri scéne vraždy policajta v nezáväznom hudobnom balení jasným kľúčom, ktorý nám veľký dánsky manipulátor ponúka ako pomôcku pri čítaní svojho kontroverzného diela. Tvrdá citová manipulácia je to jediné, čo ho spája s Hollywoodom, napriek tomu, že použil únikové americké žánre – sacharínovú melodrámu a muzikál – ako základný skelet svojej výpovede. Lars von Trier totiž všetko vo svojom filme emočne preháňa a s nesmiernou iróniou tak kopíruje obľúbené oddychové filmy nového kontinentu a ich happyendovú bezproblémovosť, aby mu cez drsný ostrovný hlas Björk naštepil vyzývavý neorealistickej tón a skompromitoval tak „najdemokratickejšiu a najslobodnejšiu krajinu sveta“, ktorá miluje súdne drámy a stále vykonáva trest smrti ako kruté stredoveké divadlo. **(ZGT)**

Vagón zvaný dokument

Československo • Česko • 1959 – 1997 • 111' • český

10. 09. ▶ 20:15

R: VĚRA CHYTILOVÁ, EVALD SCHORM, VLADIMÍR DRHA, FERÓ FENIČ, VLADISLAV KVASNIČKA

Každý z dokumentov českej kolekcie zohral v histórii dokumentu rolu posunovacieho vagónu. Každý v niečom posunul výrazové alebo žánrové možnosti o pražec ďalej. *Zelená ulice* (V. Chytilová) je mierne didaktickým, ale s gráciou nakrúteným študentským filmom. *Železničáři* (E. Schorm) zase predstavujú poetický hold práci modrej armády, ako sa hovorilo ľuďom v uniformách na železnici. Film *34 ženy* (V. Drha) pojednáva o ženách, ktoré putujú v novembri 1968 vlakom za svojimi mužmi do Humenného, kam boli ako vojaci z povolania prevelení (po okupácii museli vypratať vybrané vojenské priestory okolo Prahy). *Vlak do dospelosti* (F. Fenič) sleduje cestu brancov na výkon vojenskej služby a zároveň formou ankety zachytáva ich názory na socialistickú realitu. *Vlak do Hongkongu* (V. Kvasnička), uzatvárajúci túto súpravu filmov, je svojrôžnou reportážou, mozaikou ľudských osudov i podôb života, ktorému vlakové kupé na ceste dlhej 16 000 kilometrov poslúžilo ako javisko. **(MŠ)**

Viadukt

Viadukt / Maďarsko • Nemecko • 1983 • 96' • maď. s čes. tit.

13. 09. ▶ 20:15

R: SÁNDOR SIMÓ **S:** PEER J. OPPENHEIMER, EGON EIS **K:** TAMÁS ANDOR
H: MICHAEL SARRAZIN, TOWJE KLEINER, CONSTANZE ENGELBRECHTOVÁ,
ARMIN MUELLER-STAH, FERENC BÁCS

Film sa snaží o zachytenie udalostí série útokov na vlaky. Za nimi stál jeden muž – Szilveszter Matuska. Film je rekonštrukciou skutočných udalostí z 30. rokov 20. storočia, z obdobia, ktoré bolo pre Európu nepokojnou a naozaj turbulentnou dobou. Vychádza z dobových materiálov a zároveň je rozprávaním príbehu o šialencovi svojej doby. To viedlo režiséra nevyhnutne k interpretácii udalostí, ktoré však nemajú dodnes v niektorých ohľadoch faktické vysvetlenie. Vyhodenie slávneho Orient Expressu do vzduchu 12. septembra 1931 na viadukte v Biatorbágyi neďaleko Budapešti malo za následok pád vlaku z výšky približne tridsiatich metrov. Dvadsaťštyri cestujúcich pri tom zomrelo a ďalších štrnásť sa ťažko zranilo. Tento čin sa zapísal do histórie ako jeden z najbrutálnejších svojho obdobia a Matuska je označovaný za masového vraha. Ale čo bolo v pozadí takého hrozného činu? **(RŠ)**

Vlak života

Train de Vie / Francúzsko • Belgicko • Holandsko • Izrael • Rumunsko • 1998 • 99' • franc./nem. so slov. tit.

14. 10. ▶ 20:15

R, S: RADU MIHAILEANU **K:** JORGOS ARVANITIS, LAURENT DAILLAND
H: LIONEL ABELANSKI, RUFUS, CLÉMENT HARARI, MICHEL MULLER,
AGATHE DE LA FONTAINOVÁ

Píše sa rok 1941. Lesom uteká dedinský blázon Šlomo z miestneho štetla. Oznámi rabínovi a staršinom, že videl Nemcov. Starí muži rozmýšľajú, čo spravia, no nič im nenapadá. Až Šlomo navrhne, nech sami zorganizujú transport, no neodvezú sa do koncentračného tábora, ale cez Rusko do vysnívanej Palestíny. Bláznova idea sa ujme. Židia vkladajú majetok do uskutočnenia spoločného plánu. Ženy pripravujú potraviny, krajčír precízne šije vybraným Židom nemecké uniformy, aby bolo zdanie dokonalé. Kúpia staré vagóny a dajú ich do poriadku. Potom aj lokomotívu. A tak sa môže začať vlakové road-movie. Keď ten vlak ide krajinou a v červených vagónoch sa tlačia Židia a v tom jedinom inofarebnom sa pohybujú muži v nacistických uniformách, naozaj vyzerá ako transport, ktorým nepriateľ nepriateľa odváža na smrť. **(ZM)**

Vlakári

Vlakári / Československo • 1988 • 82' • slov.

23. 09. ▶ 20:15

R: JURAJ LIHOSIT **S:** DUŠAN DUŠEK **K:** JOZEF ŠIMONČIČ **H:** JAROSLAV ŠMÍD, ROMAN FERIEŇČÍK, BARBORA BOBULOVÁ, MICHAL ROVNÁK, PETER MONDOČKO

Poetický pôvab komédie o dospievaní a prvej láske je sústredený v scenáristovom prístupe – v nevšedne poľudšťujúcom a láskavom humore a odpočutých replikách. Príbeh má pritom v pozadí aj vážny dramatický podtext, keď je dospievajúci hrdina skúšaný ťažkým ochorením hospitalizovanej matky. Vojto je zalúbený do spolužiačky z chemickej priemyselovky Kajky a jeho láska je spojená s vlakom, ktorým spolu dochádzajú z dediny do mesta do školy. Vojto má na starosti malého brata, prezývajúceho Drozdík, dobráckeho pomocníka majú vo fantazirujúcom dedkovi. Vojto sníva o Kajke vo dne v noci a zdá sa, že aj on ju priťahuje. Chlapcov vnútorný svet je sužovaný a zároveň košatý túžobnými predstavami zalúbencu a doteraz takisto neznámym strachom o matku. Situácie pritom odľahčuje komický pohľad.

(PU)

Všetko na prodej

Wszystko na sprzedaz / Poľsko • 1969 • 93' • poľsky so slov. tit.

12. 09. ▶ 20:15

R, S: ANDRZEJ WAJDA **K:** WITOLD SOBOCIŃSKI **H:** BEATA TYSZKIEWICZOVÁ, ELŻBIETA CZYŻEWSKÁ, ANDRZEJ LAPICKI, DANIEL OLBRYCHSKI, WITOLD HOLTZ

Film Andrzeja Wajdy *Všetko na predaj* je predovšetkým autorovým osobným vyrovnaním sa s tragickou smrťou hereckej hviezdy Zbigniewa Cybulskeho. Dielo je koncipované ako zložitý film o filme a časovo zachytáva krátky úsek pred smrťou herca a po nej. Keďže Cybulski nešťastnou náhodou spadol pod vlak pri jeho dobiehaní na nástupišti, je zrejme, že práve vlak je vo filme centrálnym motívom pri hľadaní životnej pravdy o legende. Vlak sa stáva rámcom a hranicou filmu. Film sa ním začína a v jeho strede sa železnica stáva miestom, ktoré rozvetvuje uvažovanie o hercovi. Od tragickej udalosti sa vo filme roztvára analýza herca medzi dva krajné póly. Sú to jednak zdanlivo obyčajné predmety, ktoré patrili k osobným veciam herca a našli sa na mieste nešťastia, a jednak sa za každým predmetom skrýva príbeh, pri ktorom treba overiť, či nie je len výmyslom alebo legendou. Mýtický príbeh a vecná skutočnosť sú dva krajné póly, ktoré pretáča železnica.

(JO)

Výhybky filmových vlakov

Československo • 1955 – 1972 • 101' • slov.

09. 09. ▶ 20:15

R: PETER SOLAN, MARTIN HOLLÝ, MIROSLAV HORŇÁK, VOJTECH ANDREÁNSKY, KAROL SKŘIPSKÝ, VLADO KUBENKO, DUŠAN HANÁK

Po roku 1945 sa v poštátnenej slovenskej kinematografii stalo dokumentovanie povojnovej obnovy železničnej dopravy, najmä pre potreby industrializácie, stabilnou súčasťou tematického plánovania dokumentárnej tvorby a filmového spravodajstva. Vybraná vzorka filmov o vlakoch, železničných tratiach, staniaciach i ľuďoch, ktorí na nich pracujú, ilustruje subžánrovú kategóriu takto vymedzených krátkych dokumentov zámerne v najvýraznejšom období dvoch dekád jej povojnového vývoja – od prvého rozmachu produkcie v druhej polovici päťdesiatych rokov po posledné „dni radosti“ novej vlny, ktoré už v čase normalizácie pripomína film Dušana Hanáka. Súbor siedmich krátkych dokumentov sa v prvom rade upriamuje na jedinečnosť autorských rukopisov. Uvedené budú filmy: *Trať voľná, Na vedľajšej kolaji, Bez konca, Vlakom do školy, Mašinka, Hr. peklo, Deň radosti.*

(MK)

Východ slnka

Sunrise: A Song of Two Humans / USA • 1927 • 95' • nemý so slov. tit.

12. 10. ▶ 20:15

R: FRIEDRICH WILHELM MURNAU **S:** CARL MAYER **K:** CHARLES ROSHER, KARL STRUSS **H:** GEORGE O'BRIEN, JANET GAYNOROVÁ, MARGARET LIVINGSTONOVÁ, BODIL ROSING, J. FARRELL MACDONALD

Prvým záberom filmu je kreslený obrázok železničnej stanice s vlakom, cezeň je veľkými písmenami napísané „letný čas, čas dovoleníek“. Následne vidíme tú istú stanicu s tým istým vlakom, ako ožijú, sledujeme odjazd vlaku, vo viacnásobnej expozícii potom jazdu vlaku krajinou... Nejde ani tak o konkrétnu jazdu vlakom s konkrétnymi pasažiermi, ako skôr o základný pohyb, takpovediac všeobecnú trajektóriu smerujúcu von z mesta. Skrz tieto vysoko poetické obrazy sa dostávame na vidiek, kde *žena z mesta* (tak je postava označená v úvodných titulkoch) zväzda jedného z domácich. Ba čo viac, hucká ho, aby zabil svoju ženu a odišiel s ňou do mesta. V mužovi, hoci sa spočiatku tejto myšlienke bráni, sa predsa len usadí vôľa poslúchnuť radu zvodnej ženy. Pri plavbe loďkou sa však jeho manželke podarí utiecť a nasadne do električky smerujúcej do mesta, no muž ju dobehne. Spolu sa tak ocitnú vo veľkom meste a majú celý deň na to, aby si vyjasnili svoj vzťah. **(MM)**

Zločin v exprese

Compartment tueurs / Francúzsko • 1965 • 88' • čes. verzia

08. 07. ▶ 20:15

R, S: COSTA-GAVRAS **K:** JEAN TOURNIER **H:** CATHERINE ALLÉGRETOVÁ, JACQUES PERRIN, SIMONE SIGNORETOVÁ, MICHEL PICCOLI, PASCALE ROBERTS

Cesta vlakom je dráždivou jazdou po ženských kolenách, vyzývavo rozložených na vlakových ležadlách. Tie dokonale narušia pokoj upoteného René Cabourga, a keď si má neskôr pri vyšetrovaní vybaviť potrebné detaily, nezaprie v sebe Francúza. V kupé sa tiesnia muži i ženy a nikto z nich si ten intímny okamih nezabudne náležite vychutnať. Mladý neúspešný študent bez lístka Daniel sa dokonca votrie na noc k mladučkovej kráske Bambi. Keď sa ráno na stanici všetci rozpíchnu, na jednom ležadle ostane mŕtvola krásnej manekýnky, predvádzajúcej parfumu. Zvodné vône sa vyparia a na miesto činu nastupuje čata detektívov na čele s inšpektorom Grazzim. **(VL)**

Vlak zvaný film. 120 rokov na filmovej trati január – december 2015, Kino Lumière

Hlavný organizátor: Slovenský filmový ústav

Spoluorganizátor: Asociácia slovenských filmových klubov

Partneri: Múzeum dopravy, Francúzsky inštitút na Slovensku

Mediálni partneri: film.sk, Kino-Ikon

film.sk

Podujatie finančne podporil

Autori textov:

Kristína Aschenbrennerová (**KA**), Žofia Bosáková (**ŽB**), Jana Dudková (**JD**),
Zuzana Gindl-Tatárová (**ZGT**), František Gyárfáš (**FG**), Tomáš Hučko (**TH**),
Tomáš Hudák (**THU**), Martin Kaňuch (**MK**), Roland-François Lack (**RFL**),
Viera Langerová (**VL**), Juraj Malíček (**JM**), Michal Michalovič (**MM**),
Zuzana Mojžišová (**ZM**), Juraj Oniščenko (**JO**), Tomáš Ruta (**TR**),
Rastislav Steranka (**RS**), Nina Šilanová (**NŠ**), Richard Šteinhübel (**RŠ**),
Martin Štoll (**MŠ**), Peter Ulman (**PU**), Eva Vženteková (**EV**)

EUROPA CINEMAS / MEDIA Programme of the European Union

Digitalizáciu kinosál K1 a K2 Kina Lumière finančne podporil
Audiovizuálny fond v rámci komplexného projektu realizovaného
vďaka finančnej podpore predsedu vlády Slovenskej republiky.

Prvé kino na Slovensku, ktoré získalo Cenu filmových novinárov za dramaturgiu.
Ocenenie Europa Cinemas za najlepšiu dramaturgiu.

Výročná cena Asociácie slovenských filmových klubov pre najlepší filmový klub.

- ▶ www.facebook.com/vlakzvanýfilm
- ▶ www.facebook.com/SFUfilmoteka
- ▶ www.facebook.com/kinolumiere
- ▶ www.aic.sk/kinolumiere ▶ www.navstevnik.sk

ROZHLAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA